

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליון 2849

יום שני י' אדר א' תשפ"ד
דף היומי בבלי: ב"ק קט | עמוד היומי: שבת ב: | דף הכולל: ב"מ פו | קנין ירושלמי: תרומות מח
דף היומי בהלכה: ר"ה ג' - ה' ר"ו א' .
מוסר: שם עולם - והנה לפי כל זה' עד 'ויש עוד מן האנשים'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער יראת שמים 'ועתה הטה אזנך' עד 'וכמו שעשה האלוקים'

מהפכת ה'עמוד היומי' מאירה בכל תפוצות ישראל

היום: מאה ראשי ישיבות ורבנים ישתתפו במעמד "בעד עמך" שע"י 'דרשו' להעביר לישועה ורחמים על ציונו הקדוש של מרנא ה'חתם סופר' זיע"א בפרשבורג

בעמוד היומי וחיזוק רבבות אלפי ישראל להצטרפות לימוד מסכת שבת, בהיכל הכנסייה הגדולה בווינה, מקום התכנסות מרנן ורבנן גדולי הדורות זיע"א

לאחר מכן ייערך מעמד התפילה המרכזי על ציון מרנא ה'חתם סופר זיע"א בפרשבורג. מעמד התפילה המיוחד יכלול אמירת פרקי תהלים לפי סגולת 'אל תשחת' המיוחסת למרן ה'חתם סופר' ותפילה לשלום אחינו כל בית ישראל. לאחר מכן ייערך מעמד תפילה לישועת הכלל והפרט על ציון מרנא ה'כתב סופר' זיע"א, בבית העלמין בפרשבורג.

מסע הרבנים ההיסטורי נערך על רקע ההתעוררות הנרחבת בקרב עמלי התורה בעולם היהודי כולו להצטרפות לסדר ה'עמוד היומי' לקראת תחילת מסכת שבת בתחילת השבוע הבא אי"ה. בימים האחרונים הצטרפו למעלה מ-50 אלף יהודים המבקשים להימנות על "בני העמוד" וללמוד דבר יום ביומו עמוד גמרא יחד עם קונטרס 'עיון העמוד' שיוצא לאור ע"י דרשו ומכיל את עיקרי דברי הראשונים והאחרונים בעיון קל.

ההצטרפות למסכת שבת מתחברת למגמה העולמית האדירה שהחלה מיד עם תחילת מסכת ברכות בר"ח חשוון, כאשר רבבות בני תורה ביותר מ-24 מדינות, באלפי שיעורים ברחבי

בשיאו של המעמד יונח "ספר הגיבורים" עם שמות הלומדים בסדר העמוד היומי והמתחילים ללמוד מסכת שבת, על ציונו של מרנא ה'חתם סופר זיע"א • בנוסף תערך הכנסייה העולמית של דרשו בהיכל ה"סופים זאלה" שבו נערכה הכנסייה הגדולה לפני מאה שנה • בימים האחרונים הצטרפו למעלה מ-50 אלף יהודים המבקשים להימנות על "בני העמוד"

*

ההיסטוריה חוזרת: מאה ראשי ישיבות ורבנים יצאו הבוקר במשלחת מיוחדת למעמד תפילה והתעוררות "בעד עמך" על ציונו הקדוש של מרנא ה'חתם סופר זיע"א בפרשבורג להעביר לישועה ורחמים על עם ישראל הנתון בצרה ובשבייה, ועל ציוניהם של מרנן ורבנן גדולי ישראל זצוק"ל בבית החיים העתיק בווינה. בשיאו של המעמד יונח "ספר הגיבורים" הכולל את שמות הלומדים והמקבלים על עצמם להצטרף ללימוד מסכת שבת על הציון הקדוש בפרשבורג.

משלחת הרבנים שתנחת בשעה 10 בבוקר בווינה תצא ראשית לבית החיים בווינה, להתפלל ולהעביר על ציוניהם של כ"ק האדמו"ר מטשורטוקוב זצוק"ל והגה"ק רבי יוסף ענגיל זצוק"ל. לאחר מכן ייערך מעמד רווי הוד קדומים לרגל סיום מסכת ברכות

השנתי המכונן של עולם התורה באמריקה. את הקונוונשן יכבדו בנוכחותם, חברי מועצת גדולי התורה דאמריקה; מרן הגאון הגדול רבי הלל דיוויד שליט"א, מרן הגאון הגדול רבי דוד גולדברג שליט"א ראש ישיבת טלו, מרן הגאון הגדול רבי יצחק סורוצקין שליט"א ראש מתיבתא דלייקווד. כמו כן יכבדו את המעמד מרן הגאון הגדול רבי ראובן פיינשטיין שליט"א, מרן הגאון הגדול רבי שלמה איזנברגר שליט"א, ר"י טעלוז בעבר, ומגדולי תלמידי רבי אהרון קוטלר זצ"ל.

בליל שישי תערך "וועידת המגידי שיעורים" לכלל מגידי השיעורים של דרשו בצפון אמריקה בהשתתפות מרנן ורבנן גדולי ישראל וראשי הישיבות שליט"א שימסרו דברי הדרכה וחיזוק אודות הדרך הנכונה לחבר מעגלים נרחבים ככל הניתן לסדר לימוד דבר יום ביומו, ב'עמוד היומל' וב'דף היומל' בהלכה'.

ביום ראשון כ"ג אדר א' ייערך מעמד הסיום הגדול במקסיקו סיטי, בירת מקסיקו, בהשתתפות רבני מקסיקו, ואלפי מצטרפי ולומדי דרשו במדינה. ביום שלישי כ"ה אדר א' ייערך מעמד הסיום בבואנוס איירס שבארגנטינה בהשתתפות כל השדרה התורנית של יהדות ארגנטינה, שבשנים האחרונות הציבה את עצמה בחוד החנית של מדינות יבשת אמריקה המשתתפות בתכנית דרשו בהצטיינות ובהתמדה. במקביל ייערכו סיומים גם בסניפי דרשו ברחבי אירופה, באוסטרליה ובדרום אפריקה.

תבל; מארגנטינה עד אוסטרליה, בכלל הריכוזים במרכז ובצפון אמריקה, בריכוזים היהודים באירופה ובלמעלה מ-1000 נקודות ברחבי ארץ ישראל - קיבלו על עצמם להצטרף לסדר ה'עמוד היומל'.

בשבועות האחרונים בדרשו יצאו בקמפיינים בחמש שפות הקוראים לציבור לנצל את ההזדמנות ולהצטרף למסכת שבת. מרנן ורבנן גדולי ישראל שליט"א חזרו ושיבחו באזני ראשי דרשו את המעלות המיוחדות של תכנית הלימוד, שמאפשרת לכל יהודי להתחבר ללימוד במתינות, ולהשיג ידיעות מעמיקות בש"ס ובפוסקים, ולקנות קנייני אמת בראשונים ואחרונים ולזכות ע"י זה לידיעת התורה.

בס"ד בשבת שבת פרשת תצווה ייערך הקונוונשן ה-29 של דרשו בארה"ב בקונטיקט, שבמסגרתו ייערכו דיונים אודות הרחבת כלל מסלולי הלימוד והוספת עוד ועוד יהודים לגיונו של מלך. בשל הביקושים הגדולים מצד צירי דרשו בכל רחבי צפון אמריקה להגיע ולהשתתף בקונוונשן בדרשו החליטו לחלק את הקונוונשן לשני משמרות. המשמר הראשון ייערך ביום חמישי כאשר הבאים יעזבו ביום שישי לקראת שעות הצהריים, אז ייכנס המשמר השני שיערוך את השבת המיוחדת במלון 'ארמון' בסמפורד שבקונטיקט.

על מנת להכיל את כלל המשתתפים נחכרו ארבעה בתי מלון באזור שיארחו למעלה מאלף אורחים שישתתפו במעמד

לפני תקופה מסויימת הבאתי לבני ברק קבוצה של עיתונאים בכירים מאוד בתחום הכלכלה, אנשים שכל היום עוסקים בניתוחים, למידה וכתובת דוחות כלכליים והכנסתי אותם להיכל ישיבת פוניבז'. הם יצאו משם בהלם!

קטעים משיחה מרתקת לצעירים מתחזקים של יועץ התקשורת ר' ירח טוקר על התרומה האדירה של הגמרא ללומדיה, בכל גיל ובכל מצבי החיים

יש כאן נידונים שתלויים בחשבונות מורכבים, כך למשל מה עלי לעשות אם העמדתי סיר מלא בתבשיל בשרי וטיפה אחת של חלב ניתזה לתוכו במהלך הבישול, איך צריך להתייחס לתבשיל, האם הוא אסור באכילה בגלל תערובת של טיפת החלב, או שמא מאחר שיש כאן 'בטל בשישים', דהיינו שיש בסיר בשר בכמות של יותר מפי שישים מטיפת החלב, מותר לאכול את התבשיל". כמובן שהעיתונאים נאלמו דום, הם לא האמינו שבתורה יש כזה עומק מחשבתי שניתן לצלול ולהישאב לתוכו למשך שעות רבות פעם אחת נכנסתי אל הקודש לביתו של מרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל יחד עם הרב הראשי לישראל הגר"ד לאו שליט"א, כדי להציג בפני רבי חיים שאלות שעלו על שולחנו של הרב לאו. לאחר שנכנסנו אל חדר הלימוד, המתנו שרבי חיים יתפנה לשמוע את

אלעזר גולדברג

לפני תקופה מסויימת הבאתי איתי לבני ברק קבוצה של עיתונאים בכירים מאוד בתחום הכלכלה, אנשים שכל היום עוסקים בניתוחים, למידה וכתובת דוחות כלכליים והכנסתי אותם להיכל ישיבת פוניבז'. הם יצאו משם בהלם! כשהם נכנסו, חשבו שבחורי ישיבה יושבים כל היום בישיבה קוראים תהילים או שמבלים את זמנם במשחקים... אחד מהעיתונאים הבכירים והוותיקים פגש בישיבה אדם מבוגר בעל הדרת פנים ושאל אותו: "תוכל בבקשה לשתף אותי במה אתה עוסק כעת?" אותו אברך לקח את הגמרא והראה לו שלומד סוגיה של בשר וחלב ואמר לו כך: "על פניו זו נראית סוגיה הלכתית, האם ובאילו אופנים אסור לאכול בשר וחלב, אולם זו הבנה שטחית בלבד, כי באמת

בשעה שאדם לומד גמרא, לא רק המוח שלו שקוע בנסיון להבין ולחשב את מהלך הסוגיה, אלא גם הלב שלו מתמלא בשמחה ועונג שאי אפשר להסביר במילים. יש סרטון מפורסם ומאוד מרגש שמומלץ לכל אחד לראות אותו, בו נראה מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל כשהוא יושב בגיל מאה בשעה שתיים וחצי בלילה בחדר לימודו ולומד גמרא עם מנגינה כל כך עריבה ומתוקה. לא נרדם ולא מפסיק לרגע, אלא יושב כבחור צעיר בחשק והתלהבות ושר את לימוד הנצח של עם ישראל! מעולם לא ראיתי מישהו שקורא ספר בצורה כזו, בשמחה ובחשק. אין דרך להסביר את זה מלבד כך שהתורה היא אלוהית ואינה חלק משאר ענייני החומר בעולם הזה.

(קטעים מתוך שיחה לאתר 'אחינו')

השאלות, אך מרוב שהיה שקוע בלימוד, לא שם לב שמישהו נכנס אל החדר וכך עמדנו במשך למעלה מעשר דקות עד שבנו הגיע והיזיז את הגמרא מעט על מנת שישים לב שנכנסו אנשים לחדר כדי לשאול ולהתייעץ. אני למדתי מהמעשה הזה שני דברים: הראשון - עד היכן הגיעה מידת שקדנותו של רבי חיים, שמיד לאחר שהתחיל ללמוד הוא שכח מכל מה שמתרחש מסביב ולא היה מסוגל להתנתק מהחיות שהתורה העניקה לו. והשני - שבתורה יש משהו מיוחד שאינו מצוי בשום דבר אחר בבריאה, כי מעולם לא ראיתי ולא שמעתי על אדם שקרא ספר חול ויהיה שקוע בו עד כדי ניתוק מוחלט מכל הסביבה. רק התורה שיש בה עומק אדיר שתופס את כל המחשבה והנפש, גורמת לאדם שעוסק בה לעלות לגבהים רוחניים ולהתנתק מכל ענייני החומר שמסביבו!

יש אצלנו ילד שעוד לא הגיע לגיל מצוות והגיע לשיעור מיום היווסדו ולא החסיר יום אחד. שאלתי אותו איך הוא מצליח לעמוד בזה, והוא השיב: אני משתתף בשיעור על מנת לערוך 'סיום' ביום הבר מצוה שלי שחל מיד לאחר שנסיים בס"ד את מסכת ברכות

שיחה מיוחדת עם הרב דניאל חיים כהן, מגיד שיעור ב'עמוד יומי' בביתר עילית, על יסוד השיעור עם פתיחת התוכנית והצלחתה בקרב ציבורים נרחבים בעיר

שכבר בשיעור הראשון הוא הצטרף לשומעי השיעור והמשיך להגיע מדי יום ביומו. לאחר כמה שבועות הוחלט על ידי הנהלת הישיבה בה הוא לומד שהדבר מפריע לסדרי הישיבה ועל כן אסרו עליו לצאת ולהשתתף בשיעור. אך הוא לא ויתר ומאז ועד היום הוא מגיע בכל יום לפני התחלת השיעור ומניח מכשיר הקלטה על השולחן הסמוך אלי ולאחר השיעור מגיע שוב ונוטל את המכשיר ושומע את השיעור בשעות הלילה בישיבה. כולי אחוז התפעלות מהעקשנות הקדושה של נער טהור זה!

מה ה'מתכון' לשיעור מוצלח כל כך שרבים מבקשים להשתתף בו על מנת לקנות ידיעות בש"ס?

השיעור שלנו אכן יחודי, כבר בשיעור הראשון החלטתי שאורך כל שיעור לא יהיה חצי שעה כמקובל במקומות אחרים בשיעור של עמוד גמרא, אלא ארבעים וחמש דקות, על מנת להקנות את החומר בהסבר בהיר ככל שניתן. מלבד זאת, אני משתדל להשרות אירה נעימה ושמחה בקרב כל השומעים, לשתף אותם בהבנת כל שורה בגמרא, כל זאת כדי שהלימוד המשותף יהיה עבורם לחוויה טובה ומשמחת.

הסימן שאני מקבל מדי יום על כך שהשומעים נהנים מהשיעור הוא מאחד המשתתפים הקבועים, שלמרות היותו ב'שנה ראשונה' שלאחר נישואיו, הוא מגיע להשתתף בשיעור יום יום. שאלתי אותו פעם: איך אתה יוצא מהבית בשעת ערב

מאת: אלעזר גולדברג

תוכנית 'עמוד יומי' זכתה להצלחה וסייעתא דשמיא מאז נוסדה לפני כארבעה חודשים וכעת לקראת סיום מסכת ברכות, שוחחנו עם הרב דניאל חיים כהן שליט"א שישד שיעור יומי מצליח בעיר ביתר עילית עם עשרות משתתפים קבועים, ביקשנו לברר כיצד מגיב הציבור הלומד במסגרת התוכנית, מי הם הלומדים בתוכנית ומשתתפים בשיעורים היומיים תמידים כסדרם ועל שמחת הסיום של המסכת הראשונה - מסכת ברכות.

"השיעור נוסד עם פתיחת התוכנית, בתחילת לימוד מסכת ברכות. הייתה בעיר התרגשות מיוחדת ורבים ביקשו להצטרף לתוכנית. מקרב אלו ששמעו על השיעור החדש שעומד להיפתח ביקשו להצטרף כארבעים איש מתושבי העיר, כשעשרים מהם הגיעו בקביעות יום יום והשאר הגיעו לעיתים והשלימו את העמודים החסרים בלימוד עצמי או עם חברותא.

בשיעור משתתפים מגוון של אוכלוסיות וגילאים, רובם אברכים צעירים בגילאי עשרים עד ארבעים, אך יש גם ילדים בגיל 11 ו-12 וגם בעלי תשובה ואנשי עמל. יש לציין שרוב משתתפי השיעור גם נבחרים מדי חודש על החומר של 'עמוד יומי'.

יש אצלנו משהו יוצא דופן שגורם לי לפליאה רבה בכל יום מחדש. מדובר בבחור בעל תשובה שלומד במסגרת תורנית בעיר

לימוד מסכת שבת?

אנו אכן מתכוונים לחגוג בסעודה מכובדת ושמחה את מסיבת סיום מסכת ברכות. את הסעודה נערוך במוצאי השבת מיד לאחר סיום המסכת והענין הוסכם על ידי גבאי בית הכנסת שרואים עד כמה השיעור תורם לאוירה התורנית.

יש אצלנו ילד שעוד לא הגיע לגיל מצוות והגיע לשיעור מיום היווסדו ולא החסיר יום אחד. שאלתי אותו איך הוא מצליח לעמוד בזה, והוא השיב: אני משתתף בשיעור על מנת לערוך 'סיום' ביום הבר מצוה שלי שחל מיד לאחר שנסיים בס"ד את מסכת ברכות. בימים אלו הוא מתכוון ליום קבלת עול מצוות עם סיום מסכת ברכות בהבנה מעמיקה ובהירה. אשריו ואשרי חלקו!

מאוחרת ואינך מקיים 'ושימח את אשתו'? הוא השיב לי: דוקא כשאני הולך לשיעור אני מקיים 'ושימח', כי אשתי רואה עד כמה השיעור מעניק לי חוויה עוצמתית, אז היא זו שדוחפת אותי בכל יום מחדש ללכת לשמוע את השיעור ב'עמוד יומי'...

דבר נוסף ומיוחד שקיים אצלנו, ביום הקודם לכל מבחן חודשי אנו עושים חזרה משותפת ומהירה על כל חמש עשרה דפי הגמרא החודשיים. לחזרה הזו מגיעים רבים מתושבי העיר, גם אלו שאינם משתתפים במשך החודש בשיעור, כדי לחזור יחד איתנו על מסקנות הסוגיות שנלמדו באותו חודש, זה מכין אותם למבחן בצורה חווייתית כעת שאנו עומדים לסיים את מסכת ברכות, כיצד אתם מתכוונים לציין את שמחת סיום המסכת הראשונה והתחלת

מדוע נמנע הגאון מווילנא מלברך את רבי יחזקאל לנדא בשתי ידין?

והאם מנהגם של בני ליטא היה לחבוש שטריימל בשבת, ומדוע השתנה מנהגם?

בשעה שאבי ז"ל ישב אצלו לשמוע ספורים מהגר"א, וכאשר אחרי נשואי קבעתי מקומי ללמוד ולהתפלל בקלויז הגר"א, הכרתי שם זקן אחד שהיה חתן הגאון ר' אברהם (בעל מעלות התורה) אחי הגר"א.

"וכן הכרתי את הגאון ר' יחזקאל לנדא אב"ד דווילנא שכאשר נעשה חתן הביא אותו מחותנו בשבת לפני הגר"א שיברך אותו, והגר"א ז"ל ישב בסעודה שניה של שבת ואכל את הקוגל, והחתן היה מלובש בשטריימל ורצה הגאון להניח ידיו על ראש החתן לברכו ונסוג החתן לאחוריו שלא ישמין הגאון את השטריימל בידיו השמנות (המשומנות) מהפשטידא, והניח הגר"א ידו אחת על השטריימל וברכו, והאריך ימים ולמד עד יומו האחרון בלי משקפים.

והצטער רבי יחזקאל לנדא כל ימיו, על קטנות המוח שלו שהוקיר את השטריימל יותר מידיו של הגר"א, וכל הסיפורים ששמעתי אודות הגר"א ור' זלמ'לע תלמידו אחי ר' חיים מוולאזין, כתבתים כולם במחברתי הראשונה "אבן שלמה" עיין שם וינעם לך.

בהמשך דבריו מוציא הרב אלפס מוסר השכל חשוב מאוד מהסיפור הזה, ונביאינו בלשונו הנפלאה: וכאשר הייתי לאיש ונזכרתי בהספור הזה עלה ברעיוני רעיון מוסרי: אם כל כך יקר בעיני לשמוע מפי זקן שהכיר את הגר"א, מה היה, לו היה ביכולתי לשמוע מפי זקן שהכיר את משה רבינו, ומשה רבינו שם בפיו דברים נעימים שימסרם לי, כמה היתה שמחתי גדולה עד שתלאה כל עט לספר! ואם כן למה לא נתבונן בעת שאנחנו מביאים על

יעקב א. לוסטיגמן

לפני כמה שבועות הובא בעלונו של הרב חנניה צ'ולק שליט"א בגליון לקראת שבת, אודות השאלה אם יש חשש איסור כשאדם שאינו כהן מברך את בנו או תלמידו וכדו' בהנחת שתי הידיים על הראש.

הרב צ'ולק מביא בשם 'סידור הגר"א', שם מובא שאסור לברך בשתי ידיים, לבד ממי שהוא כהן. כמו כן הוא מביא בשם ה'תורה תמימה' בפר' נשא קל"א, שהגר"א מוילנא בירך את רי"ח לנדא (מו"ץ דוילנא) בחופתו, והניח ידו אחת על ראשו בעת הברכה, ואמר שלא מצינו ברכה בשתי ידיים רק לכהנים, וכן כתב בסידור האר"י דיש לברך רק ביד אחת.

בעקבות כך קיבלנו פניה מהגר"ר יהושע יוסף יצחק אייזנברך שליט"א, מרביץ תורה זה רבות בשנים בבית המדרש 'זכרון משה' בעיה"ק ירושלים, שהעיר בעניין זה הערה מעניינת מאוד והפנה אותנו לקטע נפלא בספר שנקרא 'מעשה אלפס', מאת הרב בן ציון אלפס, מגאוני הדורות הקודמים, איש רב פעלים לתורה ולתפילה אשר נולד בשנת תרי"א, וכתב את ספרו 'מעשה אלפס' כשהיה כבן תשעים, ובו העלה זכירונות רבים משנות ילדותו וממהלך חייו.

בפרקו הראשון של הספר, מעיד הרב אלפס מה ששמע בעצמו מפיו של רבי יחזקאל לנדא רבה של וילנט, שלכאורה עליו מדבר ה'תורה תמימה', וכך הוא מספר:

"כשהייתי בן עשר דרנו בחדר אצל אחד שהיה לו סבא זקן שהיה מכיר את הגאון רבנו אליהו מווילנא זצ"ל, ונהנית מאד

(מעניין לציין שבק"ק טאלנא היתה הקפדה שלא לאכול קוגל עם הידיים, אלא דווקא בכף או במזלג) מפני חשיבותו של מאכל זה, שצריכים להיות בדרגה גבוהה מאוד ורק מי שהוא טהור מכל שמץ של חטא ואשמה ועוון יכול לגעת בידיו בקוגל). ועוד יש הרבה להאריך בענין זה.

הנושא הנוסף שעליו מבקש הרב אייזנבך להאיר, הוא עניין חבישת השטריימל. מהמעשה המובא לעיל נמצאנו למדים שהשטריימל היה לבוש שגרתו בוילנא הליטאית, ולא היה נחלת חלקם של רבנים בלבד וכדו', שהרי הגר"י לנדא חבש אותו כבר לחתונתו.

ובהקשר זה מצטט הרב אייזנבך קטע מעניין מעוד שמובא בהלכות תשעה באב ב'ערוך השולחן', אותו חיבר כידוע רבי יחיאל מיכל הלוי אפשטיין זצ"ל, אביו של רבי ברוך הלוי אפשטיין, בעל ה'תורה תמימה' אותו הזכרנו קודם לכן.

ה'ערוך השולחן' מתייחס לנושא של חבישת השטריימל, בהלכות בסימן תקנ"א סעיף י"א, אבל כדי להבין את דבריו נצטט גם את סעיף י' המתייחס לשאלה מה הם הבגדים שנכון ללבוש ב'שבת חזון', האם בכדי חול או בגדי שבת.

"כתב רבינו הרמ"א בסעיף א: דאפילו בשבת של חזון - אין מחליפין בגדי שבת, רק הכתונת לבד. ומותר אפילו חל תשעה באב בשבת. והמחמיר בזה אינו אלא טועה, דכתונת אינו אלא מפני הזיעה. אבל פורשין פרוכת של שבת, אם לא שאירע שבת בתשעה באב ונדחה, דאז אין פורשין גם פרוכת של שבת. והמפות והמכסאות - דינן כפרוכת. ורק מי שיש לו נשואין בשבת נחמו - מותר לו ללבוש בגדי שבת בשבת חזון. אבל בגדים חדשים - אסור אפילו לחתן. וגם אבי החתן יכול ללבוש בגד עליון של שבת לכבוד החתן, וכן עשה מהרי"ל.

עם זאת, ה'ערוך השולחן' מבאר שבזמנו כבר לא נהגו כמנהג הרמ"א, והיו מחליפים את לבגדי שבת, וכך הוא כותב בסעיף י"א ודע שאצלינו יש שנים או שלושה דורות שאין נוהגין כמנהג הזה בשבת חזון, אלא לובשין כל בגדי שבת. וגדולי הדור שהיו אז הנהיגו כן, באמרם שזהו (שהולכים בשבת עם בגדי חול) כמראים אבילות בשבת בפרהסיא. ולכן אפילו בשבת שחל בו תשעה באב ונדחה - אנו לובשין בגדי שבת מטעם זה. ולכן בימינו אלה, כמעט נשכח הדבר שאין ללבוש בגדי שבת בשבת חזון.

ותמוה אצלי דבר זה, דאטו קדמונינו לא ידעו זה (שאין אבילות בפרהסיא בשבת)? ועם כל זה נהגו בזה, אף שאינו כן מדינא; ואיך נבטל מנהגם?

ולכן נראה לעניות דעתי דזה תלוי באופן ההלבשה. דאצל הקדמונים היתה הלבשת שבת וחול שווים בדמותם ובתמונתם, אלא שהפרש היה בין סחורה יקרה ובין סחורה פשוטה, ולא היה ההפרש ניכר כל כך, שהרי עניים גם בשבת יוצאין בסחורה פשוטה. ולכן הנהיגו ללבוש בגדי חול.

השמים והארץ, שהם הכירו את משה רבנו, ומשה רבנו דבר עמהם ומסר להם דברים נעימים שימסרו לנו בשמו, ומה הם הדברים "יערוף כמטר לקחי" זהו שאני (משה) אומר בפניכם (שתמסרו לישראל) תורה שנתתי לישראל שהיא חיים לעולם כאשר יערפו השמים טל ומטר כו' כמה לנו להטות אזן ולשמוע בחרדת קודש דברים נעימים שמסר להם משה למוסרם לנו...".

אכן ההערה של הרב אייזנבך מעניינת מאוד. לכאורה הוא מביא עדות שמעיד מי ששמע מפיו של בעל המעשה את ההסבר המלא להנהגתו של רבינו הגר"א, ולא כפי שפירש את מעשיו ב'תורה תמימה'. ואם כן, אין לנו שום ראיה שהגר"א היה מונע את עצמו מלברך אנשים בשתי ידיים, אף שלא היה כהן.

אלא שישאל השואל, מי יאמר לנו שמדובר באותו אדם. ה'תורה תמימה' מדבר על 'רי"ח לנדא' - אולי הכוונה לרבי יוסף חיים, או רבי יצחק חנוך או כל שם אחר שיכול להסתדר עם ראשי התיבות הללו, ואילו ה'מעשה אלפס' מדבר על רבי יחזקאל לנדא אבל נראה שאכן כטענתו של הרב אייזנבך, מדובר באותו אדם, שכן רבי יחזקאל לנדא היה רבה של וילנא, אף שלא הוכתר בתואר זה באופן רשמי, (אולי לכן כינה אותו ה'תורה תמימה' מו"ץ דווילנא, ולא 'מרא דאתרא' וכדו'), ובפשטות הכינוי 'רי"ח' הוא קיצור ל'רבי יחזקאל'. מה גם שהגילאים מתאימים, שכן רבי יחזקאל לנדא נולד בשנת תקל"ט, והיה כבן 19 בפטירתו של הגר"א בשנת תקנ"ח.

ואכן האריך רבי יחזקאל לנדא ימים עד לגיל 91, ונפטר בשנת תר"ל, כשהרב בעל ה'מעשה אלפס' כבר היה בעצמו כבן 19...

אגב גררא, מציין הרב אייזנבך בשיחה עמנו שני נושאים מעניינים נוספים שעולים מתוך הסיפור שציטטנו מתוך ה'מעשה אלפס'.

"מוכח מכאן שהגר"א נהג לאכול את הקוגל בידיו, ולא במזלג", הוא מעיר, "ולכן היו ידיו משומנות, ואכן ידוע הדבר שמנהג ישראל מקדמת דנא היה לאכול עם הידיים ולא עם מזלג, ורך מאכלים נוזליים היו אוכלים עם כף".

בעניין זה נכתבו כמה וכמה מאמרים שראו אור בכתובים, ובהם הובאו מנהגים שונים סביב שאלת השימוש במזלג.

אחת הראיות החזקות ביותר שמביאים המתנגדים לשימוש במזלג מקורה ב'רבינו חננאל' (בבא מציעא כ"ה) בפירושו על המילה 'המנק', שמתאר את הכלי הזה במילים הבאות: "כלי שיש בו שני ראשים, כגון המזלג שיש לו ג' שינים, ודרך בני יוון להחזיק חתיכת הבשר ולחתוך עם הסכין ולאכול, ונוטל זה שחתך ונותנו לתוך פיו ואין ידיו נוגעות בבשר כלל מפני הוזהמה".

מכאן ניתן להסיק שהאכילה באופן שאינו מלכלך את הידיים היא מנהג של 'בני יוון'.

החלפנו תמונת הבגדים (ששוב פסקו מלחבוש שטריימל בשבת על פי גזירת המלכות), ושבת וחול תמונה אחת להן, אלא שההפרש בין זול ליוקר - וודאי נכון לקיים מנהג הקדמונים. תשואות חן חן, להג"ר יהושע יוסף יצחק אייזנבך שליט"א, על הציטוטים והמקורות אליהם הפנה אותנו, ובזכותו זכינו להביא את הדברים הנפלאים הללו, תעמוד לו זכות זיכוי הרבים ואיריל ימים בהרבצת תורה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא.

מה שאין כן זה כמה דורות מקודם, שבשבת היתה תמונה אחרת לגמרי להבגדים, בין עני בין עשיר. כמו שבחול היו נושאים כובע של קלאפיי"ן, ובשבת שטריימי"ל. וכן שארי בגדים - היה ניכר לכל שזה בגד חול, כמו קיטאי"י, וזה בגד שבת, כמו של משי לעשיר, ומשי פשוט לעני. ולפיכך הנהיגו הגדולים שלא לנהוג מנהג זה, מפני שההפרש ניכר הרבה, והוי כאבילות בשבת. ולכן אני אומר דבזמנינו זה, שעל פי פקודת המלכות כבר

עוצר אותם אדם ומבקש את החשבונית, הילדים שחשבו שזה השומר שבפתח, נתנו לו את החשבונית, ואז הוא אומר להם שיש להם בעיה עם האשראי, הוא אומר להם שיחכו ליד הכניסה והוא יטפל להם בעניין מול הקופה הראשית...

זהירות מנוכלים, מה הפירוש "בהא דיובא בדרבב"ח", ושעטנו בספה, כל זה ועוד במדור 'קול העם'

שברשותנו. כידוע לכולנו חסרים אפילו עשרות ספרים שניתנו בהשאלה ולא חזרו. בהכנות לפסח נעבור על הספרים ונבדוק מה לא שייך לנו ונזכה להשבת גזילה... א. ש

יש מקום לעגלות באוטובוסים

כאחד שעולה לאוטובוסים עם עגלה פעמים רבות אני שם לב לתופעה שקיימת מחוסר ידיעה. יש מקום באמצע האוטובוס שמיועד לעגלות, נכון שיש שם כסאות מקופלים אך הם מיועדים למצב שאין עגלות (אחרת היו מתקינים שם ספסלים...). הרבה פעמים אמהות עם עגלות צריכות להצטופף לא יכולות לעלות/מפריעות למעבר כי המקום של העגלות תפוס ע"י אנשים שיושבים ולפעמים זה אפילו כשיש מקום בספסלים הרגילים. מעט תשומת לב תועיל לכולנו!

מ.פ. מבני ברק

קונטרס הדרכה בהקניית הקריאה

בשורה משמחת למלמדים להורים ולעוסקים בהקניית הקריאה. יצא לאור קונטרס הדרכה והנחיה בהקניית הקריאה. הקונטרס גם נותן מענה לתלמידים שלא קלטו את הקריאה בדרך הרגילה. אפשר לקבל את הקונטרס ללא עלות במייל:

k0504125560@gmail.com

[הקונטרס הוא חלק מהספר "בן חמש למקרא". גבאי בת הכנסת המעוניינים לקבל בתרומה את הספר ללימוד אבות ובנים יכולים לפנות למייל הנ"ל].

להזהיר קטנים מנוכלים גדולים

ברצוני לספר סיפור שקרה במוצ"ש (כ"ד שבט), למען ידע הציבור ויזהר: שני ילדי הלכו לצרכנייה ברימונים לערוך קניה, כשהם גומרים ומגיעים לפתח החנות, עוצר אותם אדם ומבקש את החשבונית, הילדים שחשבו שזה השומר שבפתח, נתנו לו את החשבונית, ואז הוא אומר להם שיש להם בעיה עם האשראי, הוא אומר להם שיחכו ליד הכניסה והוא יטפל להם בעניין מול הקופה הראשית. הוא הלך לשם, התעכב קצת (לאחר מעשה, הקופאי בקופה הראשית אמר שהאדם הזה ביקש טלפון של מוניות...) חזר לילדים, אמר להם שיבואו אתו למשרדים של הצרכנייה בהמשך הרחוב והוא יסדר להם את התקלה, הוא ביקש את הכרטיס אשראי ושאל אותם מה הקוד. הילדים בתמימות חשבו שאכן יש בעיה ומסרו לו את מה שביקש... כשהתחילו ללכת אתו, פתאום הבן שלי אומר לו שיביא לו את האשראי חזרה והוא יחזור לקופה ראשית ויבדוק מה הבעיה, אותו אדם אומר לו: בסדר, קח את האשראי ונותן לבני את הכרטיס, בני מסתכל על הכרטיס ומגלה שזה לא הכרטיס שלנו... (עוד כרטיס גנוב אחר...). עד שהוא מסתכל לחפש את אותו אדם, ההוא נעלם. ילדי חזרו לקופה הראשית וסיפרו לקופאי את הסיפור, והוא אומר להם שכבר תקופה שהאדם הזה מסתובב באזור... מיד צלצלו לבעלי שיבטל את הכרטיס אשראי, בעלי ביטל את הכרטיס מיד. אבל בטווח של ה-10 דק', מאז שהכרטיס נגנב ועד שבוטל הוא הספיק למשוך בכספומט 5000 ש"ח... כדאי לפרסם סיפור זה ע"מ שילדים יהיו מודעים למקרה ויהיו ערניים.

ברכה משפחת ר

"מבצע" החזרת ספרים

ראוי שלפני פסח נקיים "מבצע" של החזרת ספרים מושאלים

חיזוק בברכת "אשר יצר"

בעקבות המצב ובחורי ישראל הנפגעים בכל יום רח"ל, רצינו להציע יוזמה פשוטה למזכי הרבים בכל מקום. כידוע הקפדה על ברכות כהלכתן בכוחה להציל כדאי' בגמ', ובפרט ברכת אשר יצר שנתקנה על בריאות הגוף. ולמעשה באמת בברכה זו אנשים רבים רגילים לקוראה מהכתוב ולהקפיד בכוונתה. אלא שבמשנ"ב (ס' סק"י. ה' סק"א) מבוארות ב' כוונות בכל ברכה שלא רבים יודעים לכוונן. עיצבנו פתקים קטנים מיוחדים שניתן לתלותם מעל הברכה בבהכנ"ס אן בבית, וכך להזכיר כ"פ ולזכות את המברכים. המעוניין יפנה למייל a646673919@gmail.com במיילים: פתקים לאשר יצר.

בברכה למהדרין בברכה

מה הפירוש "בהא דיובא בדרבב"ח"?

בחזון איש אורח חיים סימן א', בעמוד הראשון בספר (במהדורות הנלמדות בעשרות השנים האחרונות מאז י"ל ע"י הגר"ש גריינמן זצ"ל לאחר הסתלקותו של גיסו מרן החזו"א זצוק"ל), יש ביטוי סתום - והוא "בהא דיובא בדרבב"ח". אין לזה הבנה לכאורה. ובנוסף חיפשתי רבות גם במקומות שונים והתוצאה היחידה היא מקום זה בחזון איש. עד שהאיר ד' עיני שקטע זה נמצא בדיוק במקום נוסף בחזו"א בחלק יו"ד סימן ק"ד ס"ק א' ושם כתוב: "בהא דאבא בדרבב"ח". ופיענוח: "בהא דאבא בריה דרבי בנימין בר חייא". הכוונה לדברי הגמ' בנדה י"ג א'.

בברכה, ר.פ. בני ברק יצ"ו

"לאפרושי מאיסורא"

פתחנו אריזת מצות מפסח שעבר, ונדהמנו לגלות עשרות!! תולעים לבנות שלא שמנו לב אליהן בלי בדיקה. יש לבדוק ולראות אם יש חורים במצות. ידע הציבור ויזהר לבדוק. י.פ. ביתר עילית

מי שענה לשמואל במצפה הוא יעננו

הננו לבשר על הסעות כל יום, כל שעה וחצי, ישיר לקבר שמואל הנביא, קו 163 מכיכר זוועהיל ברח' שמואל הנביא דרך כל התחנות בכביש רמות בדרך לציון, החל משעה 9:30 בבוקר עד 9:45 בערב. רק לבקש ממי שיכול לדאוג לשהייה של יותר זמן בציון, כי ההסעה חוזר או כרבע שעה מההגעה או שעה וחצי. ניתן לברר שעות מדויקות ב-8787*

וכן מי שיוכל לדאוג שבבתי חולים ידליקו נרות שבת בחדר האוכל או בחדרי השינה ולא במסדרונות, שהדבר מהווה בעיה הלכתית גדולה כמופיע באורחות שבת חלק ד' פרק ל"ג בהרחבה ועוד הערה (בלי הכללות, רק לעורר) - קיים חשש גדול של שעטנו בספות ישנות

מלפני 1980. בדקנו ולצערנו גם מצאנו שעטנו.

תזכו למצוות

(מתוך 'רשות הרבים' - יתד נאמן, מדורים - המודיע, ד' אד"א תשפ"ד)

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

בבא קמא דף קט

כיצד הסביר מרן הגר"ח מבריסק שיש גמרא פתוחה אך הרי היא כסגורה?

בעל חוב

בצדקה וחסד גורם לו ביטול תורה... כשמע זאת מרן הגר"ח זצ"ל כעס מאד, ואמר "רב שסוגר את הגמרא שלו כדי לעסוק בגמילות חסדים ובצדקה, אזי אפילו בשעה שהגמרא שלו סגורה, הרי היא פתוחה לפניו... אבל רב שלא סוגר את הגמרא שלו כדי לעסוק בגמילות חסדים, אזי אפילו בשעה שהגמרא פתוחה לפניו, הרי היא באמת סגורה לפניו...

(עובדות והנהגות לבית בריסק ח"א עמ' ס)

סיפר הגרמ"ד הלוי זצ"ל: הגאון רבי אליהו חיים מייזל זצ"ל היה עוסק הרבה במעשי חסד, והיה מוסר נפשו עבור כלל ישראל, והיה בעל חוב עצום, כיון שהיה לוקח הרבה הלוואות כדי לעזור לאנשים. [ר' אליהו חיים נולד בשבוע שנפטר הגר"ח מוואלוז'ין, וקראו אותו "אליהו" ע"ש הגר"א זצ"ל, ו"חיים" ע"ש הגר"ח מוואלוז'ין זצ"ל]. והנה פעם היתה אסיפה של רבנים, ומרן הגר"ח זצ"ל היה שם, ואחד אמר על רבי אליהו חיים זצ"ל קצת ביקורת... דאע"פ שהוא עסקן גדול, אבל זה מפריע לו בלימוד... והעסק

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

המברך 'האדמה' על לחם - האם יצא ידי חובה?

מהאדמה - נחלקו הפוסקים אם יצא ידי חובתו; ומספק, אין לברך שנית, אך ראוי שלאחר שיטעם מעט מהפת, יפטור את שאר הפת בברכת 'שהכל' על מאכל אחר. וראה להלן, בנוגע לברכת שאר המאכלים שבסעודה במקרה שבירך על הפת 'שהכל'.

[שו"ע רו, א, ומשנ"ב א-ג; בו"מ דרשו, 1]

מי שבירך 'האדמה' על פרי העץ, יצא ידי חובה, כיון שהעץ גם הוא צומח מהאדמה, והברכה אמת. אבל אם בירך 'העץ' על פרי האדמה, לא יצא ידי חובתו; אלא אם כן מדובר בפרי העץ שמסיבה כלשהי ברכתו 'האדמה', כגון פרי העץ שאינו בשל לגמרי, או פרי שאינו נחשב כעיקרו של העץ.

ואם בירך 'האדמה' על פת, שאף היא מקורה מהחיטה הצומחת

באיזה מקרה אסור למי שלא למד הלכות ברכות לאכול?

'העץ', וכאמור לעיל. וכך הדין גם כאשר כל פרטי המציאות ידועים, אלא שקיים ספק הלכתי מהי הברכה, וכגון שהדבר שנוי במחלוקת. ברם, המסופק מהי הברכה מחמת שההלכה אינה נהירה לו - לא יאכל עד לביורר ההלכה.

[שו"ע רו, א, ומשנ"ב ד; בו"מ דרשו, 6]

פרי שיש ספק אם ברכתו 'העץ' או 'האדמה', וכן מאכל שמעורבים בו פירות משני המינים, ויש ספק אם הרוב הוא מ'פרי העץ' או 'פרי האדמה' - לכתחילה ראוי לאוכלו בתוך סעודת פת, כחלק מהסעודה, באופן שייפטר בברכת הפת ולא יצטרך לברך עליו בנפרד; ואם לא ניתן לעשות כן, יש לברך עליו 'האדמה', כיון שבכך יוצא ידי חובה גם אילו לכתחילה היה ראוי לברך עליו

מי שבירך 'שהכל' במקום 'בורא מיני בשמים' - האם יצא ידי חובה?

לעיל בנוגע לברכות 'העץ' ו'האדמה', כך גם בענייננו, אף במקרה של ספק הנובע מאי-ידיעת ההלכה, אין לברך 'שהכל' עד לביורר ההלכה.

ונחלקו הפוסקים בנוגע למי שבירך 'שהכל' על פת, אם כל המאכלים שבסעודה נפטרים בברכתו. וכן נחלקו בנוגע לברכות הריח, אם כשבירך 'שהכל' יצא ידי חובה.

[שו"ע רו, א, ומשנ"ב ה-ו; בו"מ דרשו, 7-9]

כלל אמרו חכמינו ז"ל בנוגע לברכות המאכלים: "על הכל אם אמר 'שהכל' - יצא"; ואף על לחם ויין, שהם חשובים ונקבעה עבורם ברכה מיוחדת. וכמו כן, מי שבירך 'מזונות' על כל מאכל ומשקה, למעט מים ומלח, יצא ידי חובה, כיון שהם מזינים את הגוף.

אולם, כמובן שדינים אלו אינם אלא בדיעבד, ולכתחילה יש לברך על כל מאכל ומשקה את הברכה הראויה להם; וכאמור

* במרק ירקות - ברכת הירקות פוטרת את המרק, ואם הוציאו את הירקות מהמרק - אם טעם הירקות ניכר במרק, ברכתו 'האדמה'; ואם אין טעמם ניכר, ברכתו 'שהכל'.

* מרק ירקות שהתבשל עם בשר - ברכתו 'שהכל', כיון שטעם הבשר שבמרק הוא העיקרי. והירקות עצמם אינם טפלים למרק, כיון שבאים לשם אכילה ושובע, ויש לברך עליהם 'האדמה' בנפרד.

* מרק שהניחו בתוכו כמות גדולה של 'מיני מזונות', כגון אטריות, שקדי מרק וכופתאות - מברך עליהם 'מזונות' ופוטר את המרק.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מנת הקינוח נפטרת מברכה כשאוכלים אותה ביחד עם פרוסת חלה?

עצמו, ולאחר מכן לאוכלו עם הפת, אם ירצה בכך. אולם, אם המאכל הוגש לשם קינוח, לכל הדעות אין האכילה יחד עם הפת מועילה לפטור מברכה את מה שיאכל ללא פת; ויתרה מזו, אם אוכל רק מעט פת יחד עם הקינוח, והפת אינה עיקר באכילה זו, אף מה שאוכל יחד עם הפת טעון ברכה ראשונה, כיון שדעתו בעיקר על הקינוח ולא על הפת, ובאופן זה אינו טפל לפת.

[שו"ע קעז, א, ומשנ"ב ח-י; וראה ביה"ל שם, ד"ה ובסוף; בו"מ דרשו, 15]

מאכל שבדרך כלל אינו משמש כחלק מסעודות פת, אלא מוגש כקינוח, או שאינו מוגש כלל בסעודות; והוגש במקרה בסעודת פת לשם אכילה יחד עם הפת, ואכל מהפת ביחד עם המאכל בתחילת אכילתו ובסופה - מעיקר הדין, אינו צריך לברך עליו, ואף על חלק המאכל שאוכל ללא פת, כיון שמאכל זה נחשב כחלק מהסעודה. ויש חולקים, וסוברים שהחלק הנאכל ללא פת טעון ברכה ראשונה; ולכן, ראוי לברך תחילה על המאכל בפני

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666